

Тәжіибелік сабақ №9. Екінші ретті дифференциалдық теңдеулер

Мақсаты: студенттерді жоғарғы ретті дифференциалдық теңдеулерді және теңдеулер жүйесін шешу әдістеріне үйрету.

Мазмұны: жоғары ретті дифференциалдық теңдеулерді шешу әдістерін үйренеді

Материалдармен қамтамасыз ету: әдістемелік нұсқаулар.

Тәжірибелік тапсырмалар

Бірінші ретті дифференциалдық теңдеулер жүйесін шешіңіз. 15 кесте

8.1 $\begin{cases} y_1' = -2y_1 + 3y_2, \\ y_2 = 2y_1 - 3y_2 \end{cases}$	8.2 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + 2y_2, \\ y_2 = y_1 - 2y_2 \end{cases}$	8.3 $\begin{cases} y_1' = -3y_1 + 2y_2, \\ y_2 = 3y_1 - 2y_2 \end{cases}$
8.4 $\begin{cases} y_1' = -3y_1 + 4y_2, \\ y_2 = 3y_1 - 4y_2 \end{cases}$	8.5 $\begin{cases} y_1' = -4y_1 + 3y_2, \\ y_2 = 4y_1 - 3y_2 \end{cases}$	8.6 $\begin{cases} y_1' = -2y_1 + y_2, \\ y_2 = 2y_1 - y_2 \end{cases}$
8.7 $\begin{cases} y_1' = -5y_1 + y_2, \\ y_2 = 5y_1 - y_2 \end{cases}$	8.8 $\begin{cases} y_1' = -2y_1 + 4y_2, \\ y_2 = 2y_1 - 4y_2 \end{cases}$	8.9 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + 4y_2, \\ y_2 = y_1 - 4y_2 \end{cases}$
8.10 $\begin{cases} y_1' = -2y_1 + 5y_2, \\ y_2 = 2y_1 - 5y_2 \end{cases}$	8.11 $\begin{cases} y_1' = -3y_1 + 5y_2, \\ y_2 = 3y_1 - 5y_2 \end{cases}$	8.12 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + 5y_2, \\ y_2 = y_1 - 5y_2 \end{cases}$
8.13 $\begin{cases} y_1' = -5y_1 + 2y_2, \\ y_2 = 5y_1 - 2y_2 \end{cases}$	8.14 $\begin{cases} y_1' = -5y_1 + 4y_2, \\ y_2 = 5y_1 - 4y_2 \end{cases}$	8.15 $\begin{cases} y_1' = -2y_1 + 7y_2, \\ y_2 = 2y_1 - 7y_2 \end{cases}$
8.16 $\begin{cases} y_1' = -\frac{1}{2}y_1 + 7y_2, \\ y_2 = \frac{1}{2}y_1 - 7y_2 \end{cases}$	8.17 $\begin{cases} y_1' = -4y_1 + 5y_2, \\ y_2 = 4y_1 - 5y_2 \end{cases}$	8.18 $\begin{cases} y_1' = 0,2y_1 - y_2, \\ y_2 = -0,2y_1 + y_2 \end{cases}$
8.19 $\begin{cases} y_1' = -4y_1 + y_2, \\ y_2 = 4y_1 - y_2 \end{cases}$	8.20 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + 7y_2, \\ y_2 = y_1 - 7y_2 \end{cases}$	8.21 $\begin{cases} y_1' = -7y_1 + y_2, \\ y_2 = 7y_1 - y_2 \end{cases}$
8.22 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + \frac{5}{2}y_2, \\ y_2 = y_1 - \frac{5}{2}y_2 \end{cases}$	8.23 $\begin{cases} y_1' = -5y_1 + \frac{1}{2}y_2, \\ y_2 = 5y_1 - \frac{1}{2}y_2 \end{cases}$	8.24 $\begin{cases} y_1' = -y_1 + \frac{3}{2}y_2, \\ y_2 = y_1 - \frac{3}{2}y_2 \end{cases}$
8.25 $\begin{cases} y_1' = -0,4y_1 + 2y_2, \\ y_2 = 0,4y_1 - 2y_2 \end{cases}$	8.26	8.27

	$\begin{cases} y_1' = -5y_1 + 3y_2, \\ y_2 = 5y_1 - 3y_2 \end{cases}$	$\begin{cases} y_1' = 3,2y_1 + y_2, \\ y_2 = -3,2y_1 - y_2 \end{cases}$
8.28	8.29	8.30
$\begin{cases} y_1' = -4,5y_1 - 0,5y_2, \\ y_2 = 4,5y_1 + 0,5y_2 \end{cases}$	$\begin{cases} y_1' = 0,8y_1 - 0,2y_2, \\ y_2 = -0,8y_1 + 0,2y_2 \end{cases}$	$\begin{cases} y_1' = -2,1y_1 + y_2, \\ y_2 = 2,1y_1 - y_2 \end{cases}$

7.23 $y'' + y = 2ctgx$	7.24 $y'' + 9y = 9/\sin 3x$
7.25 $y'' - 3y' + 2y = 1/(1 + e^{-x})$	7.26 $y'' + 9y = 9/\cos 3x$
7.27 $y'' - 3y' = 9e^{-3x}/(3 + e^{-3x})$	7.28 $y'' - y' = e^{-x}/(2 + e^{-x})$
7.29 $y'' + y = 1/\sin x$	7.30 $y'' + 4y = 4ctg2x$

Әдістемелік нұсқау

1. Дифференциалдық теңдеулер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} y_1' = -9y_1 + 4y_2, \\ y_2' = 9y_1 - 4y_2. \end{cases}$$

Шешуі.

Жүйені белгісіздерді жою тәсілімен шешеміз. Теңдеулерді қосамыз:

$$y_1' + y_2' = 0,$$

осыдан

$$y_2' = -y_1'. \quad (**)$$

Жүйенің бірінші теңдеуінің екі жағын дифференциалдап, (**)-ға қоямыз:

$$y_1'' = -9y_1' + 4y_2' \Rightarrow y_1'' = -9y_1' + 4(-y_1') \Rightarrow y_1'' + 13y_1' = 0,$$

яғни коэффициенттері тұрақты сызықтық біртекті теңдеу алдық.

Сипаттаушы теңдеуін құрып, түбірлерін табамыз:

$$k^2 + 13k = 0, \quad k_1 = 0, \quad k_2 = -13.$$

Сонда

$$y_1 = C_1 e^{0 \cdot x} + C_2 e^{-13x} = C_1 + C_2 e^{-13x}, \quad y_1' = -13C_2 e^{-13x}$$

болғандықтан, бірінші теңдеуден y_2 -ні табамыз:

$$4y_2 = y_1' + 9y_1 \Rightarrow y_2 = \frac{1}{4}(-13C_2 e^{-13x} + 9 \cdot (C_1 + C_2 e^{-13x})) \Rightarrow$$

9
—

$$y_2 = \frac{1}{4}C_1 - C_2e^{-13x}.$$

Жауабы: $y_1 = C_1 + C_2e^{-13x}$, $y_2 = \frac{9}{4}C_1 - C_2e^{-13x}$.

